

Lieta Nr. 117003015
104AA-501-15/4

SPRIEDUMS

Rīgā, 2015.gada 18.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese L.Šteinerte
tiesneši I.Vīgante un G.Kveska

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar S S, **personas kods**, apelācijas sūdzību par Jūrmalas pilsētas tiesas 2015.gada 25.marta spriedumu, un

konstatēja

2014.gada 10.novembrī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes inspektore A.Ziemele sastādījusi administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PC061799 par to, ka 2014.gada 10.jūlijā plkst.14.20 S S vadīja transportlīdzekli VW Golf ar valsts reģistrācijas Nr. HR 7130 izmēģinājuma eksāmena laikā un iebrauca Valdeķu ielā pretējā braukšanas joslā, veicot kreiso pagriezienu uz Graudu ielu, nenovaldīja tā vadību, kā rezultātā izbraucot uz Graudu ielu izraisīja sadursmi ar transportlīdzekli Audi A4 ar valsts reģistrācijas Nr. , pēc tam sadūrās ar transportlīdzekli Opel Combo ar Igaunijas valsts reģistrācijas Nr. , pēc tam ar transportlīdzekli Scania 93H ar valsts reģistrācijas Nr. , neievērojot Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 "Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk tekstā – Ceļu satiksmes noteikumi) 3., 112., 113.punktu noteiktās prasības (lietas 13.lapa).

Administratīvā pārkāpuma protokolā norādīts, ka atbildība par šo pārkāpumu paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk tekstā Latvijas APK) 149.⁴panta četrpadsmitajā daļā.

Ar 2014.gada 3.decembrī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas galvenais inspektora K.Nazarova lēmumu S S par Latvijas APK 149.⁴panta četrpadsmitajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu izteikts brīdinājums.

Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas (turpmāk tekstā arī – Iestāde) priekšnieka vietnieka A.Pumpura 2015.gada 10.janvāra lēmumu Nr.70 atcelts Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas galvenā inspektora K.Nazarova lēmums lietā Nr.PC061799 un lietvedība pret S S izbeigta saskaņā ar Latvijas APK 239.panta 1.punktu.

Par Iestādes lēmumu S S iesniegusi sūdzību Jūrmalas pilsētas tiesā, lūdzot to atcelt.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2015.gada 25.marta spriedumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas (turpmāk tekstā arī – Iestāde) priekšnieka vietnieka A.Pumpura 2015.gada 10.janvāra lēmumus Nr.70 atstāts negrozīts.

Tiesa lietu izskatījusi bez S.S klātbūtnes, nav atzinusi par attaisnotu sūdzības iesniedzējas neierašanos uz tiesas sēdi, un pamatojoties uz Latvijas APK 289.¹¹panta pirmo daļu, secinājusi, ka lieta izskatāma viņas prombūtnē.

Noklausoties Iestādes pārstāvja paskaidrojumus, pārbaudot S.S sūdzībā izklāstītos faktus, tai pievienotos materiālus, tiesa atzinusi, ka S.S sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Pārbaudījusi un novērtējusi S S sūdzībā norādītos apstākļus kopsakarā ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, tiesa atzinusi, ka apstākļi ir vispusīgi un objektīvi analizēti 2015.gada 10.janvāra Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka vietnieka A.Pumpura lēmumā Nr.70.

Tiesa pievienojusies Iestādes pārstāvja norādītajam, ka CSDD ir valsts noteiktā iestāde, kas veic iemaņu pārbaudi, pieņem eksāmenus, izsniedz vadītāja apliecības. Tas, ka S.S nav tiesības, tas nenozīmē, ka S.S nav transportlīdzekļa vadītāja. Izmēģinājuma brauciens pielīdzināts pie eksāmena kārtošanas, kad uz braukšanas momentu transportlīdzekļa vadītājs ir persona, kas vada transportlīdzekli, nevis, kas atrodas transportlīdzekļa vadītājam blakus. Iemaņu braukšanas laikā pretendents arī skaitās kā transportlīdzekļa vadītājs, kas noteikts Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punktā. S.S skaitās kā transportlīdzekļa vadītāja.

Tiesa norādījusi, ka piekrīt CSDD vēstulē par vadīšanas iemaņu pārbaudi, kas pievienota lietas materiāliem, norādītajam, ka vadīšanas iemaņu pārbaudes laikā inspektors neveic pretendenta apmācību, kas būtu pretrunā ar Ceļu satiksmes likuma 5.panta ceturrtā daļā noteikto CSDD pamatdarbību aprakstu, bet gan vērtē pretendenta transportlīdzekļa vadīšanas iemaņas. Līdz ar to saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punktā noteikto eksaminācijas inspektors nevar būt transportlīdzekļa vadītājs, jo veic prasmju un iemaņu pārbaudi, nevis apmāca vadīt transportlīdzekli.

Ievērojot minēto, tiesa secinājusi, ka nav pamata atcelt 2015.gada 10.janvāra Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka vietnieka A.Pumpura lēmumu Nr.70, un S.S sūdzība atzīstama par nepamatotu un ir noraidāma.

Par minēto spriedumu S S iesniegusi apelācijas sūdzību, norādot, ka tiesa nelikumīgi un nepamatoti liedza viņai (S.S) tiesības uz aizstāvību, lai gan tiesai bija zināms par likumīgu un pamatotu objektīvu iemeslu E.Džeriņam neierasties uz tiesas sēdi. Viņai bija mutiska vienošanās ar juriskonsultu E.Džeriņu par aizstāvību tiesā jau iesniedzot sūdzību Jūrmalas pilsētas tiesā. Tiesa bez jebkāda tiesiska pamatojuma tiesas sēdes protokola norāda, ka viņa nav tiesā iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu viņas un E.Džerina vienošanos par aizstāvību. Latvijas APK 262.pants nosaka, ka personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir tiesības uz aizstāvību. Uzskata, ka lieta ir nosūtāma jaunai izskatīšanai, jo lietā nav tikuši pārbaudīti pierādījumi. Tiesas sēdes protokolā ir norāde, ka tiesa pārbauda lietas materiālus, bet protokolā bija jānorāda visi pārbaudītie pierādījumi.

Ne A.Ziemeles sastādītajā administratīvā pārkāpuma protokolā Nr.PC061799, ne arī K.Nazarova 2014.gada 3.decembra lēmumā nav norādīts pamatojums, kādēļ viņa (S.S) uzskatāma par transportlīdzekļa vadītāju, bet tas uzreiz tiek prezumēts bez

jebkāda pamata. Atsaucas uz Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punktā noteikto. Jāprecizē, kas ir uzskatāma par vadīšanas iemaņu pārbaudi, kura ir noteikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Proti, lai personu uzskatītu par vadītāju "izmēģinājuma braucienā", tam jābūt skaidri regulētam normatīvajos aktos. Atsaucas uz Ceļu satiksmes likuma 20.pantā noteikto. Ceļu satiksmes noteikumu 39.7.punkts skaidro iemaņu pārbaudes saturu, proti: "Transportlīdzekļa vadītājam aizliegts nodot transportlīdzekli vadīt personai, kurai nav klāt atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecības, izņemot mācību braucienus saskaņā ar šo noteikumu 215.punktu un vadīšanas iemaņu pārbaudei normatīvajos aktos par transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanu noteiktajā kārtībā". Šajā punktā nekas par izmēģinājuma braucieni netiek minēts. 02.02.2010. Ministra kabineta noteikumos Nr. 103 "Transportlīdzekļu vadītāja tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtība un vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas, atjaunošanas un iznīcināšanas kārtība" noteiktas minimālās prasības mehāniskā transportlīdzekļa vadītāja profesionālās kvalifikācijas iegūšanai un kārtību, kādā iegūst un atjauno mehānisko transportlīdzekļu, mopēdu, tramvaju un velosipēdu vadītāja tiesības. Tātad minētie MK noteikumi regulē tieši vadīšanas eksāmenu, nevis izmēģinājuma braucieni. Tādēļ ņemot vērā augstāk minēto nākas secināt, ka "izmēģinājuma brauciens" neietilps Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punkta norādītajā saturā, jo "izmēģinājuma brauciens" normatīvajos aktos nav regulēts. Ņemot vērā, ka vadīšanas iemaņu pārbaude - brauciens ar CSDD eksāmeņiem paredzēto auto - ir domāts, lai persona apgūtu transportlīdzekļa vadības panelī atrodamo ierīču izvietojumu, apgūstot mašīnas gabarītus un vadību, lai sekmīgi nokārtotu gala braukšanas eksāmenu un pēc "izmēģinājuma brauciena" inspektors izskaidro pieļautās kļūdas un neprecizitātes, kā arī izsniegs protokolu ar vērtējumu, var secināt, ka "izmēģinājuma brauciens" uzskatāms par mācību braucieni Ceļu satiksmes noteikumu 215.punkta izpratnē. Tā vietā S.S. , pretēji likumam un MK noteikumiem, tiek atzīta par transportlīdzekļa vadītāju, balstoties uz CSDD iekšējo reglamentu Nr.3. Administratīvā procesa likuma 16.panta pirmās daļas pēdējā teikumā noteikts, ka privātpersonām iekšējais normatīvais akts nav saistošs. Tādēļ, ja arī šajā iekšējā normatīvajā aktā tiek kaut kas noteikts par transportlīdzekļa vadītāja statusa personai, kura veic "izmēģinājuma braucieni", tas nav saistošs personām, kas nepieder pie šīs iestādes. Līdz ar to transportlīdzekļa vadītājs šajā gadījumā bija CSDD instruktors. Norāda, ka viņu (S.S.) uzskatot par transportlīdzekļa vadītāju, viņa būtu saucama pie administratīvās atbildības pēc Latvijas APK 149.⁴panta ceturtās daļas. Uzskata, ka CSDD rīcība, norādot, ka izmēģinājuma braucienā instruktors nav transportlīdzekļa vadītājs, ir tikai izvairīšanās no atbildības. "Izmēģinājuma brauciens" neietilps vadīšanas iemaņu pārbaudes saturā, personai, kas veic pārvaldes uzdevumu, ir jāatbild kā vadītājam, jo, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības, tam ir jābūt paredzētam likumā. Pēc Ceļa satiksmes negadījuma Valsts policijas pārstāve A.Ziemele, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PC061799, norādījusi, ka nepiekrīt pašas rakstītajam protokolam. Viņa atzinusi, ka protokola sastādīšana un S.S. atzīšana par vainīgu notika priekšnieka spiediena rezultātā. Viņa uzreiz ieteikusi protokolā norādīt, ka tam nepiekrīt. Turklāt, vēloties viņai (S.S.) palīdzēt šajā nepamatotajā apsūdzībā, A.Ziemele viņai ieteikusi meklēt juristu un uz nelielas lapiņas uzrakstījusi pamatojumu juristam, kādēļ viņa nav uzskatāma par transportlīdzekļa vadītāju, norādot uz sūdzības pamatiem.

Norāda, ka viņai izsniegtajā CD diskā nav vairs neviena CSDD automašīnas ieraksta, bet no citas CSNg iesaistītās automašīnas arī dzēsts viss ieraksts līdz brīdim, kad CSNg jau noticis un neko svarīgu vairs nevar redzēt. Pārsūdzētajā lēmumā jau redzams, ka videoieraksts ir vēl vairāk dzēsts, izdzēšot fragmentu, kur instruktors nospiež akseleratora pedāli (lēmuma 4.1pp. 2.rindkopa). Tomēr policijas lēmumā tiek atzīts, ka CSDD instruktors aiztiek automobiļa stūri.

Lūdz atcelt Jūrmalas pilsētas tiesas 2015.gada 25.marta spriedumu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2015.gada 7.maija lēmumu lieta nozīmēta izskatīšanai mutvārdu procesā.

Apelācijas instances tiesas sēdē S S savu apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem.

Tiesu kolēģija, noklausījusi sūdzības iesniedzējas un viņas aizstāvja paskaidrojumus, pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, iepazinusi ar apelācijas sūdzības būtību un motīviem, uzskata, ka Jūrmalas pilsētas tiesas 2015.gada 25.marta spriedums, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka vietnieka A.Pumpura 2015.gada 10.janvāra lēmums Nr.70 un 2014.gada 3.decembra Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas galvenā inspektora K.Nazarova lēmums ir atceļami un lietvedība lietā izbeidzama.

Latvijas APK 7.panta pirmajā daļā noteikts, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā, kas nozīmē, ka amatpersonām un tiesai administratīvā lietvedība ir jāveic stingrā saskaņā ar materiālo un procesuālo tiesību normu prasībām.

Latvijas APK 272.pantā noteikts, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Saskaņā ar Latvijas APK 9.panta pirmo daļu, par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Latvijas APK 239.panta 1.punktā noteikts, ka lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

No minētajām tiesību normām izriet, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Proti, jākonstatē Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzēto objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums – administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse (Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 22.decembra sprieduma lietā SKA-571/2006 8.punkts).

Tādējādi, lai piemērotu administratīvo sodu, ir jākonstatē vai persona ir vainojama izdarītajā pārkāpumā, proti, vai sūdzības iesniedzēja ir atbilstošais subjekts un vai pārkāpums ir noticis.

Savukārt, gadījumā, ja kaut viena no administratīvā pārkāpuma sastāvu veidojošām pazīmēm iztrūkst, atzīstams, ka nodarījumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punktā noteikts, ka transportlīdzekļa vadītājs ir fiziskā persona, kas vada transportlīdzekli, tai skaitā vadīšanas iemaņu pārbaudes laikā, kura notiek normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, vai apmāca vadīt transportlīdzekli personu, kurai nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesību. Šis jēdziens uz personu, kura ir vadījusi transportlīdzekli, attiecas līdz tam brīdim, kad šo transportlīdzekli sāk vadīt cita persona.

Ceļu satiksmes noteikumu 39.7. punktā noteikts, ka transportlīdzekļa vadītājam aizliegts nodot transportlīdzekli vadīt personai, kurai nav klāt atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecības, izņemot mācību braucienus saskaņā ar šo noteikumu 215.punktu un vadīšanas iemaņu pārbaudei normatīvajos aktos par transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanu noteiktajā kārtībā”.

No minētā secināms, ka vadīt transportlīdzekli var nodot personai, kas veic

eksāmenu, proti, kad notiek transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas pārbaude.

Ceļu satiksmes noteikumu 215.punktā noteikts, ka mācību braucieni pa ceļiem drīkst notikt tikai apmācītāja (transportlīdzekļa vadītāja) klātbūtnē un tikai tad, kad mācāmā persona ir pietiekami labi apguvusi vadīšanas iemaņas (...).

Savukārt Ministru kabineta 2010.gada 2.februāra noteikumos Nr.103 "Transportlīdzekļu vadītāja tiesību iegūšanas un atjaunošanas kārtība un vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas, atjaunošanas un iznīcināšanas kārtība", noteiktas minimālās prasības un kārtība mehāniskā transportlīdzekļa vadītāja tiesību iegūšanai un atjaunošanai, šie noteikumi regulē tieši vadīšanas eksāmenu, kārtību, kādā vadītājs iegūst tiesības, bet šie noteikumi neregulē izmēģinājuma braucienus.

Ņemot vērā minēto, tiesu kolēģija uzskata, ka jēdzieni "izmēģinājuma brauciens" un "izmēģinājuma eksāmens" neietilpst Ceļu satiksmes likuma pirmā panta 28.punktā norādītajā "*tajā skaitā vadīšanas iemaņu pārbaudes laikā, kura notiek normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā*" saturā, jo normatīvajos aktos tas netiek regulēts.

Tiesu kolēģija pievienojas apelācijas sūdzībā izteiktajam viedoklim, ka personu, pretēji normatīvajos aktos noteiktajam, nevar atzīt par transportlīdzekļa vadītāju, balstoties uz Ceļu satiksmes drošības direkcijas iekšējo reglamentu un šis reglaments nav saistošs personām, kas nepieder pie šīs iestādes.

Tiesu kolēģija atzīst, ka "izmēģinājuma brauciens" pēc savas būtības atbilst mācību braucienam, kura laikā transportlīdzekļa vadītājs ir apmācītājs (instruktors), jo nevienā normatīvajā aktā šim faktiskajam transportlīdzekļa vadītājam nav piešķirts transportlīdzekļa vadīšanas tiesības izmēģinājuma eksāmena laikā.

Arī no lietas materiāliem pievienotā "izmēģinājuma eksāmena" apraksta redzams, ka topošie autovadītāji pēc "izmēģinājuma eksāmena" var saņemt ieteikumus, kas vēl būtu pilnveidojams eksāmena kārtošanai un patstāvīgai transportlīdzekļa vadīšanai (lietas 55.lapa).

No šī apraksta secināms, ka transportlīdzekļa vadītājs vēl tikai mācās un pilnveido savas prasmes autovadīšanā, lai nākotnē varētu automašīnu patstāvīgi vadīt.

Ņemot vērā minēto tiesu kolēģijas atzīst, ka konkrētajā gadījumā S S nav uzskatāma par transportlīdzekļa vadītāju, līdz ar ko arī nav uzskatāma par konkrētā administratīvā pārkāpuma subjektu.

Ņemot vērā iepriekšminētos apstākļus, tiesu kolēģija uzskata, ka S.S darbībā nav konstatējams Latvijas APK 149.⁴panta četrpadsmitajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Latvijas APK 239.panta 1.punktā ir noteikts, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Ņemot vērā minēto, tiesu kolēģija secina, ka pirmās instances tiesas spriedums, kā arī Iestāžu lēmumi nevar tikt atzīti par tiesiskiem un pamatotiem, tie ir atceļami, un saskaņā ar Latvijas APK 239.panta 1.punktu lietvedība ir izbeidzama, jo nav konstatējams Latvijas APK 149.⁴panta četrpadsmitajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Ņemot vērā, ka administratīvā pārkāpuma lieta tiek izbeigta, nekonstatējot Latvijas APK 149.⁴panta četrpadsmitajā daļā paredzētā pārkāpuma sastāvu, pārējie S.S sūdzībā norādītie argumenti netiek vērtēti.

Pamatojoties uz augstākminēto un saskaņā ar Latvijas APK 289.²¹pantu, 289.²²pantu, tiesu kolēģija

nosprieda:

atcelt Jūrmalas pilsētas tiesas 2015.gada 11.marta spriedumu; atcelt Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu

izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas priekšnieka vietnieka A.Pumpura 2015.gada 10.janvāra lēmumu Nr.70; atcelt 2014.gada 3.decembra Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja Administratīvās nodaļas galvenā inspektora K.Nazarova lēmumu.

Lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt.

Spridums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese	(personiskais paraksts)	L.Šteinerte
Tiesnese	(personiskais paraksts)	I.Vīgante
Tiesnesis	(personiskais paraksts)	G.Kveska

NORAKSTS PAREIZS
Rīgas apgabaltiesas tiesnese
Rīgā 18.09.2015.

L.Šteinerte